

Växling i system H

Detta kapitel innehåller regler för växling i system H.

I Planera växling

Järnvägsföretaget ska planera växlingen i en växlingsplan som trafikledningen godkänner. Växling som kräver starttillstånd och som inte kan genomföras enligt växlingsplanen ska planeras genom att tillsyningsmannen och tågklararen genomför en muntlig överenskommelse, enligt reglerna under rubriken 2.2 *Muntlig överenskommelse*.

Växling på sidospår som inte övervakas av tågklarare och som inte kan genomföras enligt växlingsplanen ska planeras enligt reglerna under rubrik 5.1 *Växling på sidospår*.

Ytterligare bestämmelser för växling på sidospår finns under rubrik 5.1 *Växling på sidospår*.

I.1 VÄXLINGSPLANEN

Växlingsplanen ska innehålla följande uppgifter:

- växlingens beteckning
- växlingsområdet
- växlingens syfte
- i vilken utsträckning rörelsen ska framföras som vägväxling
- när växlingen ska utföras.

I.2 VÄXLINGENS TILLSYNINGSMAN, FÖRARE OCH SIGNALGIVARE

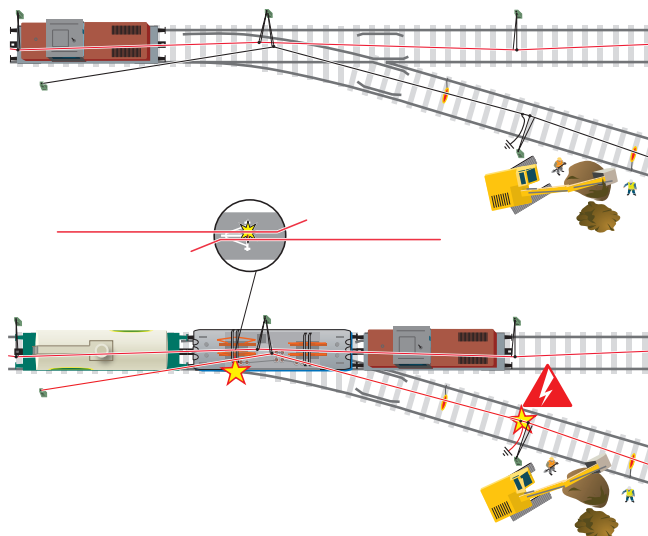
Järnvägsföretaget ska utse en tillsyningsman som ansvarar för trafiksäkerheten i samband med växlingen. Om inget annat har angetts så är föraren tillsyningsman.

Tillsyningsmannen ansvarar också för kontakten med tågklararen och med andra tillsyningsmän.

Tillsyningsmannen ska normalt ha god kännedom om växlingsområdets spåranläggningar och tillräcklig geografisk kännedom för att kunna avgöra att växlingsområdet stämmer överens med uppgifterna i växlingsplanen. Tillsyningsmannen ska även ha god kännedom om de särskilda bestämmelser som gäller för växlingsområdet och den aktuella växlingen. Om växlingen genomförs som vägväxling behöver tillsyningsmannen endast ha begränsad kännedom om anläggningen.

Om tillsyningsmannen saknar nödvändig kännedom, ska han meddela detta till tågklararen enligt reglerna under rubriken 2.2 *Muntlig överenskommelse*. Växlingen får då ändå genomföras om tågklare-

Gäller från och med 2010-12-12

Figur 1. Vid arbete på eller i närheten av kontaktledningen ska denna vara fränkopplad, spänningsprovad och arbetsjordad för att inte orsaka livsfara. Men en spänningslös kontaktledning kan plötsligt göras spänningsatt av ett elfordon genom överbrygning.

Tågklareraren

- uppmanar tillsyningsmannen till samråd
- uppger de berörda tillsyningsmännens namn och telefonnummer.

Det är alltid den senast tillkommande tillsyningsmannen som kontaktar de övriga tillsyningsmännen för samråd.

Tillsyningsmannen

- genomför samråden
- dokumenterar samrådets innehåll.

2.4 STARTTILLSTÅND

För att få starta en växling på huvudspår på en driftplats måste tillsyningsmannen få ett starttillstånd från tågklareraren. Ett starttillstånd gäller för hela den växling som framgår av växlingsplanen eller den muntliga överenskommelsen mellan tillsyningsmannen och tågklareraren. På sidospår krävs starttillstånd om så anges i infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser och vid skjutsning i de fall som anges nedan.

Hur starttillstånd ges

Tågklareraren får ge växlingen starttillstånd antingen muntligt eller genom signalbeskedet ”rörelse tillåten, fri väg” eller ”rörelse

Gäller från och med 2010-12-12

tillåten, hinder finns” i en dvärgsignal. Om det är angivet i infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser får växlingen också ges starttillstånd genom signalbeskedet ”kör” i en huvudsignal.

Starttillstånd vid skjutsning

Tillsyningsmannen ska ha fått ett muntligt starttillstånd från tågklararen innan skjutsning får utföras på ett spår som kan ansluta till ett huvudspår. Infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser får dock ange att skjutsning kan få utföras utan muntligt starttillstånd från tågklararen. Se även reglerna under rubriken *3.7 Skjutsning och släppning*.

Underordnad del av färd

För växling som sker på linjen och utgör en underordnad del av en tågfärd eller en spärrfärd krävs det starttillstånd från tågfärdens förare respektive spärrfärdens tillsyningsman.

Begära starttillstånd

Om växlingen sker enligt en växlingsplan och inget behov av samråd eller avstämning finns, får tågklararen ge växlingen starttillstånd genom signalbeskedet ”rörelse tillåten, fri väg” eller ”rörelse tillåten, hinder finns” i en dvärgsignal utan att tillsyningsmannen begär starttillstånd. Om starttillstånd inte ges med ”rörelse tillåten” ska tillsyningsmannen kontakta tågklararen och begära starttillstånd omedelbart innan växlingen ska starta.

- om ett eller flera småfordon har ingått i växling på en driftplats
- om tågklararen har uppmanat tillsyningsmannen att göra en avslutsanmälan
- om infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser kräver att avslutsanmälan görs.

Om småfordon har ingått i växlingen får tågklararen inte återta lokalfrigivning eller häva avspärningar förrän tillsyningsmannen har anmält växlingen avslutad.

Om växlingen har skett på linjen som en underordnad del av en tågfärd eller spärrfärd ska tillsyningsmannen anmäla växlingen avslutad till tågets förare respektive spärrfärdens tillsyningsman.

Tillsyningsmannen

- kontaktar tågklararen, anger växlingens beteckning och anmäler växlingen avslutad.

Tågklararen

- bekräftar tillsyningsmannens avslutsanmälan.

5 Särfall

5.1 VÄXLING PÅ SIDOSPÅR

Växling på sidospår ska planeras i en växlingsplan som godkänns av trafikledningen eller infrastrukturförvaltaren.

På sidospår får växling genomföras utan muntlig överenskommelse eller starttillstånd under förutsättning att det finns en skyddsväxel eller spärrspår som skyddar intilliggande huvudspår.

Om det förekommer samtidiga trafikverksamheter inom växlingsområdet ska tillsyningsmannen själv ansvara för att överenskommelser om försiktighetsåtgärder och samråd genomförs med de trafikverksamheter som krävs.

Om tillsyningsmannen saknar god kännedom om växlingsområdet och de särskilda bestämmelser som gäller där ska tillsyningsmannen kontakta sin arbetsledning.

På sidospår där omfattningen av trafikverksamheterna motiverar det ska infrastrukturförvaltaren se till att det finns en tågklarerare eller annan funktion som kan upplysa om vilka växlingar och A-skydd som pågår. Det ska framgå av infrastrukturförvaltarnas säkerhetsbestämmelser för vilka sidospår infrastrukturförvaltaren har beslutat att en sådan funktion finns. Vid växling på sådana sidospår ska tillsyningsmannen kontakta tågklareraren eller den funktion som infrastrukturförvaltaren har utsett. Denne ska då upplysa om vilka växlingar och A-skydd som finns inom växlingsområdet samt kontaktvägar till dem. Tillsyningsmannen ansvarar för att kontakta berörda tillsyningsmän för överenskommelser eller samråd.

Infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser kan ange att muntliga överenskommelser eller starttillstånd krävs även på sidospår.

Infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser kan också ange vem som får lämna medgivande att passera en dvärgsignal som visar ”stopp”. Om detta inte anges i infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser får tillsyningsmannen själv avgöra om dvärgsignalen kan passeras utan fara.

5.2 PASSAGE AV HUVUDSIGNALER VID VÄXLING

Ett växlingssätt får inte passera en huvudsignal i ”kör” utan att detta är angivet i infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser

Gäller från och med 2010-12-12

eller att det finns en särskild överenskommelse mellan tillsyningsmannen och tågklareraren.

Ett växlingssätt får under de villkor som beskrivs nedan passera en huvudsignal i ”stopp”.

Huvudljussignal i ”stopp” på linjen

Vid växling på linjen krävs det medgivande från tågklareraren för att växlingssättet ska få passera en mellanblocksignal i ”stopp”.

Huvudljussignal i ”stopp” på en driftplats

Vid växling på en driftplats får en huvudljussignal i ”stopp” passeras under förutsättning att det intill huvudljussignalen finns en medgivandetavla eller en medgivandedvärgsignal som visar ”rörelse tillåten”.

Om det inte finns någon medgivandetavla eller medgivandedvärgsignal som visar ”rörelse tillåten” intill huvudljussignalen i ”stopp” och tågklareraren inte tidigare har lämnat något muntligt medgivande att passera huvudljussignalen i ”stopp”, ska växlingssättet stannas framför huvudljussignalen. Tillsyningsmannen ska därefter anmäla till tågklareraren att huvudljussignalen visar ”stopp”.

xx är växlingens beteckning.

yy är huvudljussignalens beteckning.

Tillsyningsmannen

- kontaktar tågklareraren:
Växling xx vid huvudsignal yy i ”stopp”.

Tågklareraren

- förvisar sig om att växlingssättet utan fara kan fortsätta förbi huvudljussignalen i ”stopp”
- meddelar tillsyningsmannen:
Växlingen xx får passera huvudsignal yy i ”stopp”.

Tillsyningsmannen

- repeterar medgivandet.

Tågklareraren

- bekräftar att medgivandet är rätt uppfattat.

Tillsyningsmannen

- vidarebefordrar medgivandet till föraren och till den som beslutar om igångsättning.

Om infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser så anger får tågklarerarens medgivande gälla flera på varandra följande huvudljussignaler i ”stopp”. Tågklareraren ska i så fall ange beteckningen på alla huvudljussignaler som medgivandet omfattar: *Växlingen xx får passera huvudsignalerna yy och zz i ”stopp”*.

Om tågklareraren har lokalfriggett växlar i samband med medgivandet att passera en huvudljussignal i ”stopp” får han inte återta lokalfrigivningen förrän växlingen har anmälts avslutad. Tågklareraren får dock återta lokalfrigivningen av växlar utan att växlingen har anmälts avslutad om han behöver lägga en tågväg för ett avgående tåg och det inte finns andra spårfordon som kan komma in i tågvägen.

Tågklarerarens medgivande får också omfatta samtliga mellansignaler på driftplatsen, under förutsättning att tågklareraren först har förvissat sig om att det kan ske utan fara och att växlingsområdet är lokalfrigivet. Tågklareraren ger i så fall växlingen medgivandet: *Växling tillåten förbi alla mellansignaler i ”stopp”*. Detta medgivande gäller för att passera mellansignalerna upprepade gånger tills växlingen har avslutats. Medgivandet får även innefatta innerplacerade utfartssignaler. Lokalfrigivningen får inte återtas förrän växlingen har anmälts avslutad.

Om infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser så anger får tågklarerarens medgivande att passera mellansignaler flera gånger begränsas till att omfatta endast en viss grupp mellansignaler på en driftplats. Tågklareraren ska då i sitt medgivande precisera vilka mellansignaler som avses, till exempel genom att ange vilket eller vilka spår det gäller: *Växlingen tillåten förbi mellansignalerna på spår x och y i ”stopp”*.

5.3 DVÄRGSIGNAL ELLER STOPPLYKTA SOM VISAR ”STOPP”

Om en dvärgsignal, en slutpunktstopplykta eller en skyddsstopplykta visar ”stopp” ska växlingsättet stannas före signalen. Tillsyningsmannen ska därefter anmäla till tågklareraren att signalen visar ”stopp”. Tågklareraren kan medge att växlingen får passera signalen. Detta ska ske enligt reglerna för passage av en huvudsignal i ”stopp”.

Ett medgivande från tågklareraren att passera en dvärgsignal, en slutpunktstopplykta eller en skyddsstopplykta i ”stopp” får endast omfatta en signal i taget.

5.6 VÄXLING UTAN UPSIKT I RÖRELSERIKTNINGEN

Infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser får ange att växling utan uppsikt i rörelseriktningen får bedrivas inom ett avgränsat spårområde om följande villkor är uppfyllda:

- Inga andra fordonsrörelser kan komma in i växlingsområdet.
- Inom växlingsområdet får det inte finnas plankorsningar, plattformsövergångar, nedsänkta spår, gångvägskorsningar eller något annat område dit allmänheten har tillträde.

5.7 VÄXLING ÖVER VÄXLINGSVALL

Infrastrukturförvaltarens och järnvägsföretagets säkerhetsbestämmelser ska innehålla särskilda regler för växling över växlingsvall.

5.8 VÄXLING MED REDSKAP SOM INTE ÄR SPÄRGÅENDE

Vid växling med ett vägfordon eller redskap som inte går på spåret, till exempel en traktor eller ett linspel, får växlingens hastighet inte vara högre än vanlig gånghastighet (cirka 3 km/tim eller 1 m/s).

5.9 VÄXLING INOM ETT D-SKYDD

Ett D-skydd innebär att ett område på huvudspår upplåts för flera skyddsformer och färder och att det inte får förekomma några tåg färder i området. Ett D-skydd planeras av spårentreprenören i en dispositionsarbetsplan som ska godkännas av trafikledningen. När ett D-skydd har anordnats tar en huvudtillsyningsman över trafikledningen och beslutar med ledning av arbetsplanering och planeringssamtal vilka trafikverksamheter som får genomföras inom D-skyddet.

D-skyddsområdet får vara indelat i flera delområden. Delområdenas gränspunkter ska framgå av dispositionsarbetsplanen.

En växling får anordnas inom ett D-skydd. Växlingen trafikleds då av D-skyddets huvudtillsyningsman, som övertar tågklararens roll i de ordinarie reglerna för växling. I övrigt gäller de ordinarie reglerna för växling med nedanstående tillägg och ändringar.

Växlingsområde

En växling inom ett D-skydd får pågå inom den del av D-skyddet som är inom en driftplats.

Starttillstånd

Huvudtillsyningsmannen får ge växlingen starttillstånd för ett del-

Gäller från och med 2010-12-12

område i taget eller för flera delområden på samma gång.

Passera gräns in till D-skyddsområdet

Innan en växling ska föras in till ett D-skydd ska tillsyningsmannen ha fått starttillstånd av huvudtillsyningsmannen. Efter att växlingssättet i sin helhet har förts in i D-skyddsområdet ska tillsyningsmannen anmäla till tågklareraren att färden fram till D-skyddsområdet är avslutad.

Om gränspunkten utgörs av en signal som gäller för rörelse ut från D-skyddsområdet, får tågklareraren inte medge rörelse förbi den närmaste huvudsignalen fram till gränspunkten förrän tillsyningsmannen har bekräftat att han har fått starttillstånd för växlingen av huvudtillsyningsmannen.

Passera gräns ut från D-skyddsområdet

Innan en växling förs ut ur D-skyddsområdet ska tillsyningsmannen ha fått starttillstånd från tågklareraren för den fortsatta färden utanför D-skyddsområdet. När växlingssättet i sin helhet har förts ut ur D-skyddsområdet ska tillsyningsmannen anmäla växlingen avslutad till huvudtillsyningsmannen.

Passera gräns för delområde

Ett starttillstånd för en växling innebär att gränspunkten där växlingssättet står får passeras. Starttillståndet är samtidigt ett medgivande att passera en eventuell huvudsignal eller dvärgsignal i gränspunkten. Om växlingen får starttillstånd för flera delområden, får den passera mellanliggande gränspunkter utan att stanna.

Passera signaler inom ett delområde

Huvudsignaler och dvärgsignaler som inte utgör gräns för ett delområde får passeras oavsett signalbild.